

Magtudredningen om det norske politiske system

I overensstemmelse med mandatet var mange og forskellige dele af det norske samfund genstand for undersøgelse. Stortinget var ikke i større omfang genstand for selvstændig analyse. Dog gennemførtes en interviewundersøgelse med Stortingets medlemmer, men et så centralt led som Stortingets partigrupper var ikke omfattet af mandatet for udredningen. Og da den norske magtudredning afsluttedes i oktober 1981, hvor forskergruppen afleverede sin endelige indstilling kaldet 'Maktutredningen - Sluttrapport' (NOU 1982: 3), var Stortingets indre forhold stort set ikke omtalt i analyserne.

Analyserne fra magtudredningen konstaterede blandt andet, at magten i det politiske system var spredt: Der var i det norske samfund ikke nogle skjulte magtcentre, som trak i trådene. Den tegnede heller ikke et billede af et politisk system med parlamentet som eneste styrende organ. Meget groft sagt tegnede analysen på det overordnede plan et billede af et samfund, hvor en del af magten var gledet fra Stortinget, regeringen og markedet over til organisationer og forvaltning. Disse fænomener blev blandt andet søgt indfanget med begreber som forhandlingsøkonomi og blandingsadministration.

Endvidere blev det norske politiske system beskrevet og analyseret ud fra en tankegang om 'segmentering'. Tankegangen var, at en gruppe af beslutningstagere, som kunne komme fra forskellige institutioner, f.eks. interesseorganisationerne, forvaltningen, Stortingets udvalg, medierne og forskningsverdenen, tilsammen kunne udgøre et beslutningssegment inden for et bestemt politikområde som f.eks. landbrug, fiskeri eller forsvar. Beslutningstagerne i et sådant segment kunne, uden nødvendigvis at være indbyrdes enige, have samme grundopfattelse af, hvad der ansås for politiske problemer, og være tilbøjelige til i for høj grad at fokusere på betydningen af beslutninger inden for deres egen sektor uden tanke for beslutningernes konsekvenser uden for deres egen sektor eller for samfundet som helhed.

Denne tankegang, som blev forbundet med udtrykket 'den segmenterede stat', har konsekvenser i et politisk styringsperspektiv. Tankegangen placerer beslutnings- og konfliktlinjer inden for og altså ikke mellem forvaltningen, regeringen, Storting og interesseorganisationer. Samtidig peger den på en fragmentering og de-

centralisering af det politiske system, hvor det bliver vanskeligere at realisere en overordnet politisk styring, sætte fællesskabsinteresser igennem og koordinere politiske beslutninger på tværs af sektorer.

Blandt andet med udgangspunkt i denne tankegang hed det i magtudredningens slutrapport:

»Det grunnleggende spørsmål som Maktutredningen reiser er derfor om vår evne til å treffe beslutninger i fellesskap er blitt svekket? ... Maktutredningen reiser spørsmålet om det ikke i forlengelsen av den bør reises en konstitusjonell debatt - en debatt om hvordan prinsipper for samfunnsstyring og deltakelse kan oversettes til institusjonelle ordninger som fremmer fellesskaplige løsninger.« (s. 6).

Regeringen om magtudredningen

Den borgerlige regering Willoch afgav i januar 1983 ved statsminister Kåre Villoch en melding til Stortinget (Stortingsmelding nr. 44, 1982-83) om magtudredningen, som fik et par anerkendende ord med på vejen. Regeringens stortingsmelding indeholdt få reformforslag, men regeringen så det som demokratisk værdifuldt i sig selv at få en diskussion af udredningens resultater.

I Stortingsmeldingen kom regeringen med sit syn på enkelte hovedspørgsmål og fokuserede nok især på styringsaspektet. Regeringen anlagde et knap så pessimistisk syn på muligheden for at gennemføre en overordnet politisk styring i et samfund, hvor magten var spredt ud på flere aktører og systemer, men konkluderede at:

»Utredningens vigtigste bidrag har imidlertid vært å peke på de store begrensningene det tross alt er for maktudøvelse og styring i et desentralisert og fragmentert system som det norske.« (s. 14).

I forlængelse heraf nævnte regeringen også nogle problemstillinger, som kunne gøres til genstand for efterfølgende forskning. Problemstillingerne angik alle aspekter ved den offentlige politik, f.eks. en mere systematisk evaluering og tilbageføring af information om politiske tiltag og mere overordnede vurderinger af forskellige politiske styringsinstrumenters effektivitet (ss. 14-15).

Endvidere pegede regeringen på grundlag af rapporten på, at politik både kunne ses som interessekamp og som styring, og at massemedierne, uanset det ønskelige i en aktiv og kri-